

RAPORT

**Z BADANIA OPINII PUBLICZNEJ
DOTYCZĄCEGO POSTAW POLAKÓW
WOBEC BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO
I KOSZTÓW ENERGII**

**Green
Poland Tech**

www.greenpoland.tech

RAPORT

Z BADANIA OPINII PUBLICZNEJ DOTYCZĄCEGO POSTAW POLAKÓW WOBEC
BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO I KOSZTÓW ENERGII

Konsultacje merytoryczne:

dr hab. Piotr Siemiątkowski, Adrianna Czarnecka

Spis treści

01

Słowo wstępu

02

Wprowadzenie

03

Metodologia badania

04

Źródło ciepła służące do ogrzewania mieszkań
lub domów respondentów

05

Sposób opłacania ogrzewania w mieszkaniu
lub domu respondentów

06

Podsumowanie

Green
Poland Tech

Szanowni Państwo,

ochrona środowiska naturalnego jest wyzwaniem naszych czasów. Potrzebujemy najlepszych rozwiązań technologicznych, aby skutecznie wspierały ochronę przyrody, która służy nam i przyszłym pokoleniom. Stowarzyszenie Rozwoju Technologii, Energetyki i Ochrony Środowiska dostrzega współczesne problemy i rezultatami swoich działań pragnie wpłynąć na społeczną świadomość zagrożeń ekologicznych. Efekty swojej pracy kierujemy do wszystkich pracowników i urzędników, instytucji i organizacji, którym zależy na ochronie i rozwoju dziedzictwa naturalnego. Pragniemy przekonać do korzystnych zmian legislacyjnych, przedstawiając założenia i raporty będące wynikiem przeprowadzonych badań.

Zgodnie z misją naszego **Think Tanku obywatelskiego GreenPoland.tech** dążymy do utworzenia społecznej bazy wymiany wiedzy i konstruktywnych pomysłów związanych z ochroną środowiska i bezpieczeństwem energetycznym Polski. Wszystkie działania realizujemy z zachowaniem dbałości o otaczającą nas przyrodę i łączymy zdobyte doświadczenie z wynikami naukowymi i badawczymi w celu wyznaczania nowych dróg najwyższych standardów ekologicznych.

Odpowiedzialność za środowisko, przyjazne ludzkości technologie, energię odnawialną z racjonalnym wykorzystaniem zasobów energetycznych to nasze wspólne zadanie.

Z wyrazami szacunku

Eryk Malepszak
Prezes Zarządu

Wprowadzenie

W dobie tak zwanych globalnych turbulencji wiele mówi i pisze się o licznych zagrożeniach dla bezpieczeństwa. Chodzi o czynniki, które warunkują bezpieczeństwo zarówno jednostki jak również całych państw i ich gospodarek. Są to zarówno determinanty wewnętrzne jak i zewnętrzne, bowiem w dzisiejszych czasach nikt nie jest w stanie uniknąć zewnętrznego oddziaływania. Tradycyjne ujęcie bezpieczeństwa państwa eksponuje właśnie zagrożenia zewnętrzne, które mogły przyczynić się do destabilizacji funkcjonującego systemu państwowego. Zagrożenia te mogą mieć różne źródła, jednak kluczowe mają charakter militarny.

Postęp globalizacji w ostatnich dwóch dekadach spowodował dalszą ewolucję współzależności między poszczególnymi obszarami bezpieczeństwa państwa i sprawił, że należy zmodyfikować ich hierarchię. Różnorodność powiązań międzynarodowych powodują, że bieżąca sytuacja jednego podmiotu jest ściśle uzależniona od postępowania oraz sytuacji innych uczestników rynku. Kluczowe znaczenie dla utrzymania bezpieczeństwa państwa ma dzisiaj zatem zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego, w tym jego najistotniejszej składowej bezpieczeństwa energetycznego.

bezpieczeństwa państwa pierwotnie miało marginalny charakter, ograniczało się bowiem do eliminowania zagrożeń wewnętrznych, ukierunkowanych na zakłócanie poprawnego funkcjonowania wewnętrznego systemu gospodarczego, którego głównym zadaniem w obszarze bezpieczeństwa było zabezpieczenie zaopatrzenia dla tradycyjnych instytucji systemu bezpieczeństwa państwa.

Z biegiem czasu rola bezpieczeństwa ekonomicznego zaczęła ewoluować. Stało się ono (obok bezpieczeństwa militarnego i politycznego) równoprawnym filarem systemu bezpieczeństwa państwa. Dostrzeżono znaczenie siły gospodarki, jako kluczowego elementu, zapewniającego możliwości finansowania pozostałych składowych systemu bezpieczeństwa państwa.

Potęga polityczna, siła ekonomiczna oraz siła militarna są obecnie ściśle ze sobą powiązane. Zasadniczo nie może być mowy o potędze politycznej zgodnej z zasadami demokracji bez silnej gospodarki. Jednocześnie budowanie siły ekonomicznej wymaga określonej (mniejszej lub większej) interwencji państwa w celu zapewnienia stabilności wzrostu gospodarczego. Podobnie siła militarna nie może istnieć bez solidnych fundamentów ekonomicznych, pozwalających nabywać najnowszy sprzęt wojskowy,

prować zaawansowane badania nad nowoczesnymi technologiami, inwestować w szkolenie armii czy finansować działania wojenne. „Nigdy wcześniej siła ekonomiczna i siła militarna nie były złączone bardziej niż obecnie”.

Wszystkie powyższe uwagi, dotyczące sposobu postrzegania bezpieczeństwa ekonomicznego państwa wprost odnoszą się również do jego bezpieczeństwa energetycznego. Nie tylko dlatego, że jest ono immanentną częścią bezpieczeństwa ekonomicznego ale także dlatego, że wszystkie filary bezpieczeństwa ekonomicznego państwa są również filarami jego bezpieczeństwa energetycznego. Jednocześnie bezpieczeństwo energetyczne jest kluczowe z punktu widzenia podtrzymania filarów bezpieczeństwa ekonomicznego, tzn. międzynarodowej konkurencyjności, zdolności do samorozwoju i postępu oraz suwerenności ekonomicznej. Rozwinięcie tych zagadnień należy poprzedzić jednak kilkoma refleksjami natury ogólnej.

Po pierwsze przyjmuje się za Ustawą –Prawoenergetyczne, że „bezpieczeństwo energetyczne jest to stan gospodarki, umożliwiającą pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska”.

Po drugie kluczowym zagadnieniem z zakresu bezpieczeństwa energetycznego jest suwerenność energetyczna państwa i jego gospodarki. Powinna ona uwzględniać międzynarodowe i integracyjne powiązania gospodarcze. To z kolei pozwala w większym stopniu przeciwstawiać się zewnętrznej ingerencji w kwestie gospodarcze. We współczesnym zglobalizowanym świecie zapewnienie suwerenności energetycznej we własnym zakresie dane jest nielicznym podmiotom państwowym. Większość, nie posiadająca wystarczających zasobów surowców zmuszona jest je importować. Samodzielne uzyskanie odpowiednich warunków dostaw, cen, terminów, gwarancji ciągłości jest niezwykle trudne. Zwłaszcza dla podmiotów państwowych nie dysponujących wyjątkowymi możliwościami nacisku, czy przewagami przy stole negocjacyjnym. Znacznie łatwiej jest uzyskać

powyższe w ramach międzynarodowych porozumień integracyjnych.

Po trzecie powyższe rozważania naprowadzają również na problem uzależnienia energetycznego. Jest ono szczególnym przypadkiem uzależnienia od zasobów naturalnych, jednak z uwagi na kluczową rolę zasobów energetycznych zwykle wyodrębnia się je w analizie uzależnienia ekonomicznego. W obecnych czasach jest to jeden z głównych obszarów bezpieczeństwa ekonomicznego państwa. Bez odpowiednich zasobów energii nie ma wzrostu i rozwoju gospodarczego. Nie ma bezpieczeństwa i pomyślności obywateli.

Uzależnienie energetyczne ma wymiar zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny. Praktyka pokazuje, że należy analizować je zarówno w perspektywie czysto ekonomicznej, jak i w układzie politycznym. Ma ono zatem wielowymiarowy charakter. Uzależnienie energetyczne polega na tym, że kraj nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb energetycznych z własnych źródeł. Brak odpowiedniego stopnia dywersyfikacji źródeł pozyskiwania zasobów energetycznych (w przypadku ich braku na własnym terytorium) powoduje, że kontrakty energetyczne mogą zostać wykorzystane do walki politycznej. Właściciel zasobów może wywierać naciski na odbiorców (uzależnionych) zarówno pod kątem ceny surowców, jak również ilości przekazywanych surowców (tzw. szantaż energetyczny), a skończywszy na braku decyzji odnośnie samego faktu dokonania transakcji.

Przeciwdziałanie uzależnieniu energetycznemu polega na dywersyfikacji źródeł zasobów energetycznych, ewentualnie na podejmowaniu działań zmierzających do wdrożenia rozwiązań substytucyjnych. Najprostszą metodą, z uwagi na stopniowe wyczerpywanie się surowców kopalnych, jest w tym przypadku stopniowe zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w podaży energii. Ich zaletą jest to, że są praktycznie niewyczerpalne, bowiem ich zasoby są w naturalny sposób nieustannie uzupełniane.

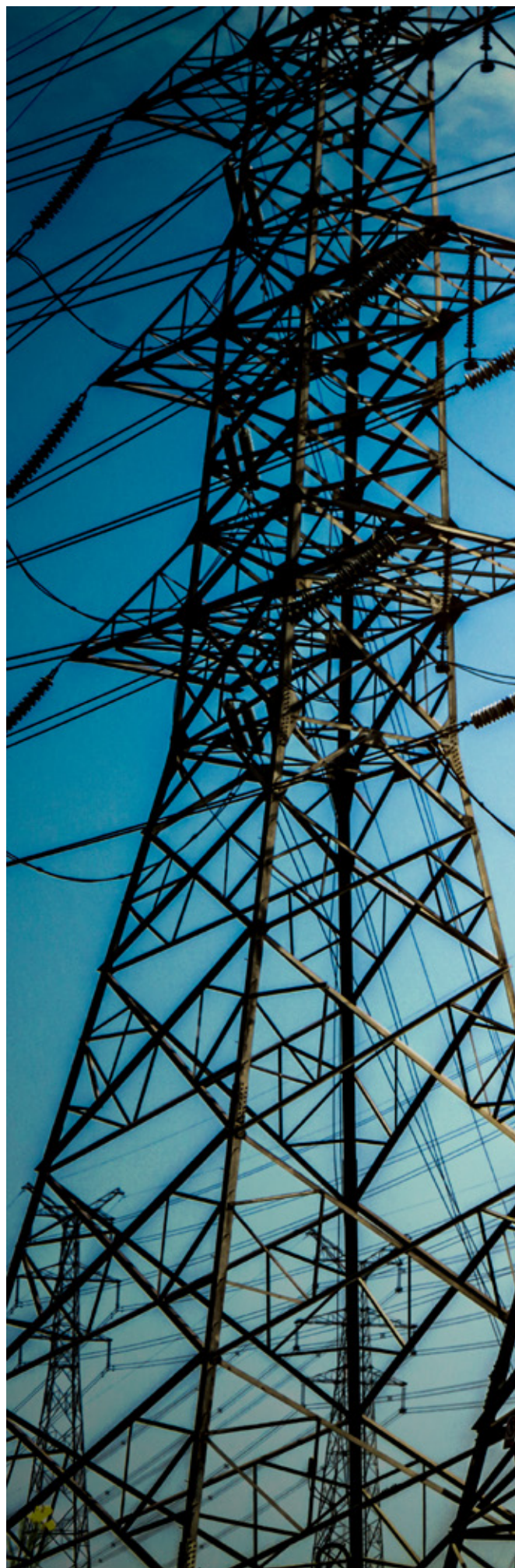
Inaczej analizuje się wspomniane wyżej zagadnienia w dobie pokojowej koegzystencji państw, w której relacje międzynarodowe regulowane są przez powszechnie respektowane umowy dwu czy wielostronne. Zupełnie

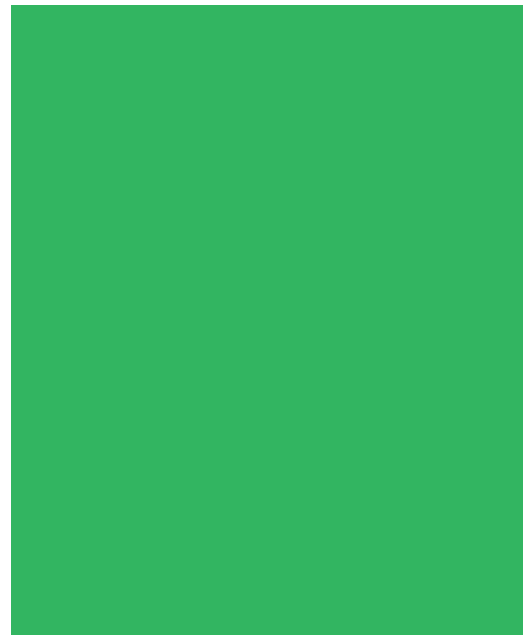
inne są zaś wnioski z owych analiz w czasach konfliktów, gdzie wiele z wcześniej wypracowanych porozumień przestaje obowiązywać a solidni, wydawałoby się, partnerzy biznesowi realizują politykę nie do zaakceptowania.

Tego typu sytuacje zmuszają do poszukiwania nowych rozwiązań. Rozważenia tych, które z różnych przyczyn wcześniej nie były brane pod uwagę, były eliminowane jako gorsza alternatywa czy też były wykorzystywane tylko w pewnym stopniu. Niestety wiąże się to zazwyczaj również z większym obciążeniem społeczeństwa kosztami pozyskania energii, bowiem nowoczesne rozwiązania są zazwyczaj droższe.

Tego typu polityka może spotkać się i rzeczywiście w większości państw spotyka się z naturalnym oporem społecznym. Szczególnie w czasach kryzysów gospodarczych domowe niekoniecznie chcą brać na siebie dodatkowy ciężar partycypacji w procesie dywersyfikacji źródeł energii. Procesie, który zazwyczaj wiąże się z ponoszeniem dodatkowych kosztów.

W powyższym kontekście niezwykle ważną jest edukacja. Proces ten powinien skupiać się na informowaniu możliwie szerokich mas społecznych na temat kosztów, w tym przyszłych, uzależnienia energetycznego oraz korzyści płynących z dywersyfikacji źródeł energii, w tym z inwestycji w odnawialne źródła.

Metodologia badania

W lipcu 2022 roku, na zlecenie Stowarzyszenia Rozwoju Technologii, Energetyki i Ochrony Środowiska wykonano badanie opinii publicznej, w którym zapytano reprezentatywną grupę losowo dobranych, dorosłych Polaków o stosunek do różnych aspektów bezpieczeństwa energetycznego Polski i jej gospodarstw domowych oraz związane z tym koszty. Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem panelu Ariadna. Panel Ariadna to nowatorskie rozwiązanie funkcjonujące w przestrzeni wirtualnej, które skupiając wokół siebie internautów, zajmuje się pozyskiwaniem opinii społecznej na różnorodne tematy. Firma współpracuje z wiodącymi ośrodkami w dziedzinie nauk społecznych w Polsce, zapewnia też wstępne opracowanie danych statystycznych. Badanie przeprowadzono w dniach 1 - 4 lipca 2022 roku na ogólnopolskiej próbie liczącej N=1070 osób. Kwoty dobrane wg reprezentacji w populacji Polaków w wieku 18 lat i więcej dla płci, wieku i wielkości miejscowości zamieszkania.

Badanie wykonano metodą CAWI. CAWI to skrót od nazwy Computer Assisted Web Interview. Jest to bardzo dynamicznie rozwijający się rynek badań statystycznych. W gruncie rzeczy oznacza wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www. Innymi słowy jest to metoda zbierania danych i informacji, w której

www. Innymi słowy jest to metoda zbierania danych i informacji, w której respondent wypełnia ankiety w formie elektronicznej.

Celem badania było pozyskanie opinii społeczeństwa na temat kluczowych aktualnie problemów z zakresu bezpieczeństwa energetycznego oraz kosztów jego transformacji, w szczególności:

1. popularność źródeł ciepła służących do ogrzewania mieszkań lub domów,
2. sposobów opłacania ogrzewania w mieszkaniach lub domach,
3. poziomu akceptacji podwyżek cen energii w kontekście zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski,
4. działań, jakie jest skłonne podjąć społeczeństwo, aby ograniczyć ilość kupowanych w Rosji surowców energetycznych,
5. powodów akceptacji wyższych kosztów ogrzewania.

Postawiono następujące pytania badawcze:

1. Czy Polacy są skłonni, i jak dużą, zaakceptować podwyżkę cen energii, jeśli przełożyłoby się to na bezpieczeństwo energetyczne Polski?

2. Jakie działania są skłonni podjąć Polacy, żeby ograniczyć ilość kupowanych w Rosji surowców energetycznych, np. węgla, gazu, ropy?
3. Jakie są kluczowe powody, dla których Polacy byłiby skłonni zaakceptować wyższe koszty ogrzewania?

Postawiono następujące hipotezy badawcze:

1. Generalnie Polacy deklarują niewielki stopień akceptacji dla podwyżek cen energii, nawet jeśli miałyby się to przełożyć na wzrost bezpieczeństwa energetycznego Polski.
2. Głównym sposobem ograniczenia ilości kupowanych w Rosji surowców energetycznych z punktu widzenia pojedynczego gospodarstwa domowego jest ograniczenie własnego zużycia energii.
3. Wśród powodów akceptacji wyższych kosztów ogrzewania Polacy wskazują przede wszystkim kwestie ekologiczne.

W celu realizacji badania opracowano kwestionariusz ankiety, w którym dla każdego postawionego pytania zaproponowano określone odpowiedzi, zazwyczaj z możliwością zaznaczenia opcji „niezaproponowanej”. Metryczka respondenta pozwalała przeanalizować odpowiedzi według:

- płci,
- wieku (18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55 lub więcej),
- wielkości miejscowości zamieszkania (wieś, małe miasto (poniżej 20 tysięcy mieszkańców), średnie miasto (od 20 do 99 tysięcy mieszkańców), duże miasto (od 100 do 500 tysięcy mieszkańców), wielkie miasto (powyżej 500 tysięcy mieszkańców)),
- poziomu wykształcenia (podstawowe/zawodowe, średnie, wyższe),
- statusu zawodowego:
 - o umowa o pracę,
 - o umowa zlecenie,
 - o umowa o dzieło,
 - o własna działalność,
 - o bezrobotny,
 - o emeryt/rencista,
 - o uczeń/student,
- dzieci w gospodarstwie domowym (tak/nie),
- liczba osób w gospodarstwie domowym (1, 2, 3, 4, 5 i więcej osób).

Dodatkowym wyróżnikiem dla struktury odpowiedzi na główne pytania było źródło ciepła dla ogrzewania mieszkania czy domu respondenta, gdzie wyróżniono:

- Ogrzewanie miejskie,
- Piec węglowy,
- Piec gazowy,
- Pompa ciepła,
- Elektrycznie (prąd tylko z sieci),
- Elektrycznie (prąd z fotowoltaiki),
- Inne.

Wyniki przeprowadzonego badania zostały opisane w dwuczęściowym raporcie. Część pierwszą opracowano w październiku a część drugą w listopadzie 2022 roku.

W pierwszej części raportu z badań znalazło się teoretyczne wprowadzenie do tematyki bezpieczeństwa energetycznego państwa. Dalej opisano metodologię całego badania oraz strukturę obydwu raportów. Następnie zawarto analizę grupy respondentów pod kątem zagadnień istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz kosztów związanych z jego transformacją. Całość kończy podsumowanie pierwszej części badania oraz spis rysunków zamieszczonych w raporcie.

Część drugą raportu rozpoczyna krótkie wprowadzenie, z odniesieniem do koncepcji całego badania i struktury jego analizy. Dalej zawarto analizę wyników przeprowadzonego badania w zakresie transformacji bezpieczeństwa energetycznego i kosztów z tym związanych. Na końcu znalazło się podsumowanie i najważniejsze wnioski z całego badania (obydwu jego części). Podobnie jak część pierwsza, tak i druga część zawiera spis rysunków.

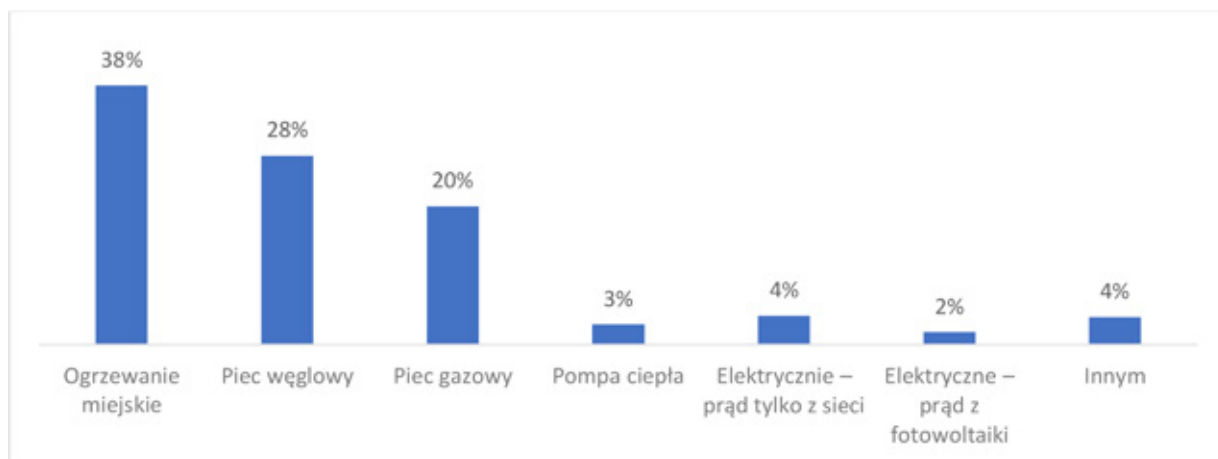

Źródło ciepła służące do ogrzewania mieszkań lub domów respondentów

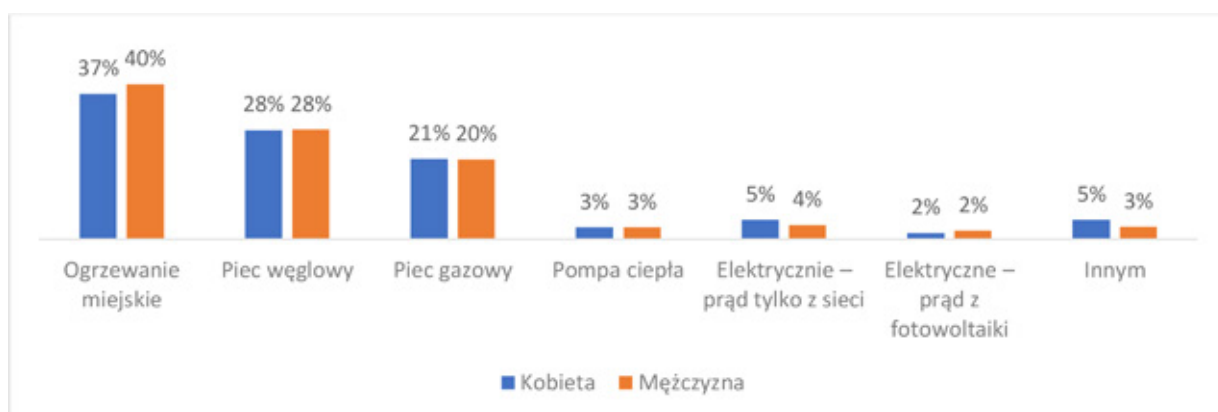
Źródło ciepła służące do ogrzewania mieszkań lub domów respondentów

Kluczową determinantą decyzji podejmowanych przez gospodarstwa domowe w zakresie jego bezpieczeństwa energetycznego jest aktualne źródło ciepła służące do ogrzewania jego domu czy mieszkania. Jest to jednocześnie największy generator kosztów w budżecie gospodarstwa domowego. Ewentualna zmiana tego źródła jest zazwyczaj jedną z najpoważniejszych, pod względem bieżących i przyszłych kosztów, decyzji życiowych.

Rys. 1. Rodzaj posiadanego przez respondentów ogrzewania

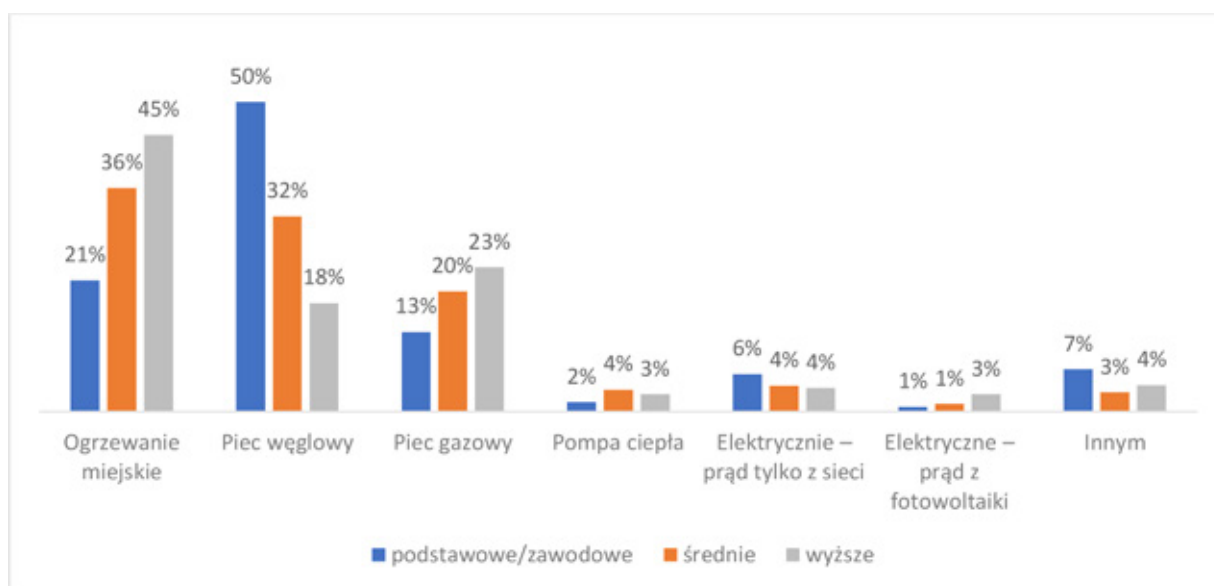

Rys.2. Rodzaj posiadanego ogrzewania w podziale na płeć

Najczęstszym źródłem ciepła jest ogrzewanie miejskie – posiada je 38% respondentów. Kolejnymi, często wybieranymi źródłami są piece: węglowe i gazowe (zob. rys.1). Z pieców węglowych korzysta aż 28% badanych, a z gazowych 20%. Najrzadziej wybierane są alternatywne metody ogrzewania tj. pompa ciepła – 3% respondentów i fotowoltaika – 2%. 4% badanych ogrzewa swoje domostwa prądem z sieci. Inne niż podane powyżej źródła ogrzewania, zgłosiło 4% badanych. Nie występują istotne różnice w wyborze źródła ogrzewania w zależności od płci osób badanych. 40% mężczyzn zgłasza ogrzewanie miejskie, podczas gdy taki sam sposób ogrzewania wybrało 37% kobiet. Panie częściej wybierają ogrzewanie elektryczne prądem z sieci, jednak różnica między nimi, a Panami wynosi 1 punkt procentowy (zob. rys.2).

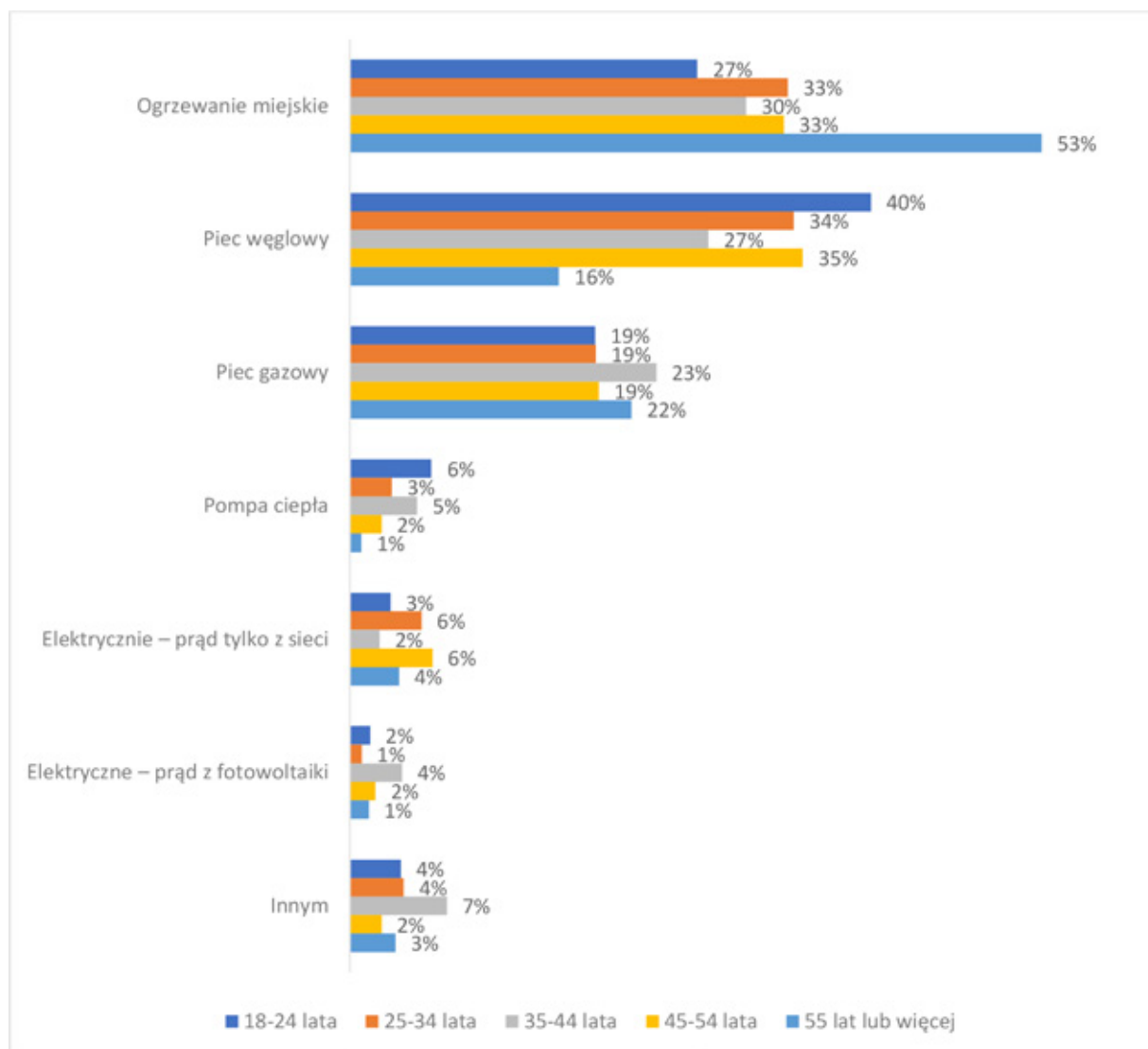
Rys. 3. Rodzaj posiadanego ogrzewania w zależności od wykształcenia respondentów

Grupa osób z wyższym wykształceniem częściej wybiera ogrzewanie miejskie – 45% respondentów i ogrzewanie piecem gazowym – 23% (zob. rys.3). Piece gazowe rzadziej wybierają osoby z niższym wykształceniem. Tylko 21% badanych z wykształceniem podstawowym wybiera ogrzewanie miejskie. W tej grupie najczęściej wybierano piece węglowe – zgłasza je 50% respondentów. Pompy ciepła są popularne w grupie osób z wykształceniem średnim, a ogrzewanie prądem z fotowoltaiki zgłasza po 1% badanych posiadających wykształcenie podstawowe lub średnie oraz 3% osób po studiach (zob. rys.3).

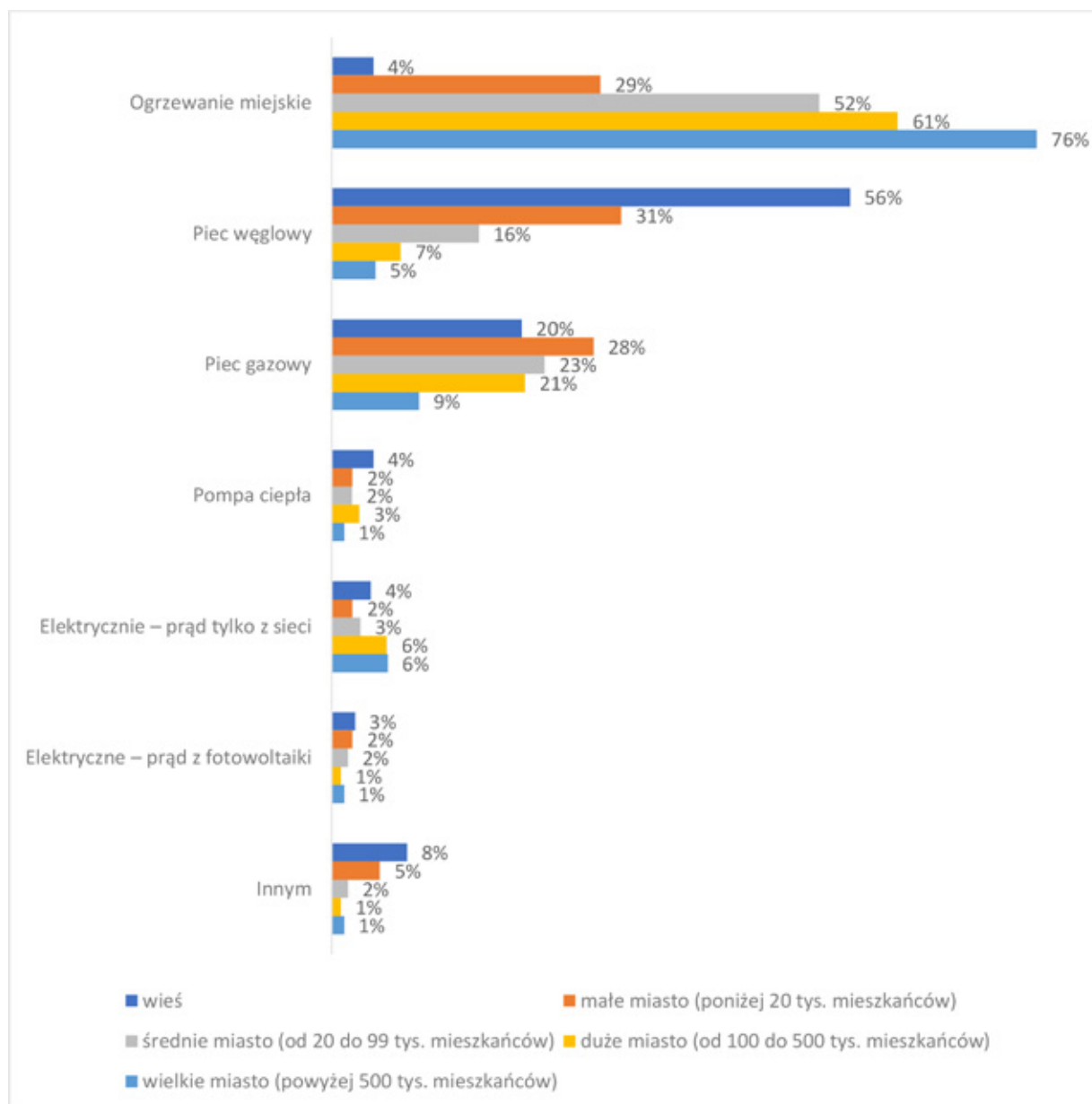
Wiek respondentów znacznie różnicuje wybór ogrzewania (zob. rys.4). Seniorzy po 55 roku życia posiadają ogrzewanie miejskie w 53% przypadków. Kolejnym często występującym źródłem ogrzewania w tej grupie wiekowej są piece gazowe – 22% badanych. Osoby starsze najrzadziej korzystają z alternatywnych źródeł energii. Najmłodsza grupa wiekowa 18-24 lata najczęściej zgłaszała posiadanie pieca węglowego – 40% respondentów. W porównaniu do innych grup to właśnie młodzi ludzie chętniej wybierają pompy ciepła. Drugie miejsce w wyborze alternatywnych źródeł energii zajmują osoby w średnim wieku 35-44 lata – 5% wybrało pompy ciepła i 4% używa do ogrzewania prądu pochodzącego z fotowoltaiki (zob. rys.4).

Rys. 4. Rodzaj posiadanego ogrzewania w podziale na wiek respondentów

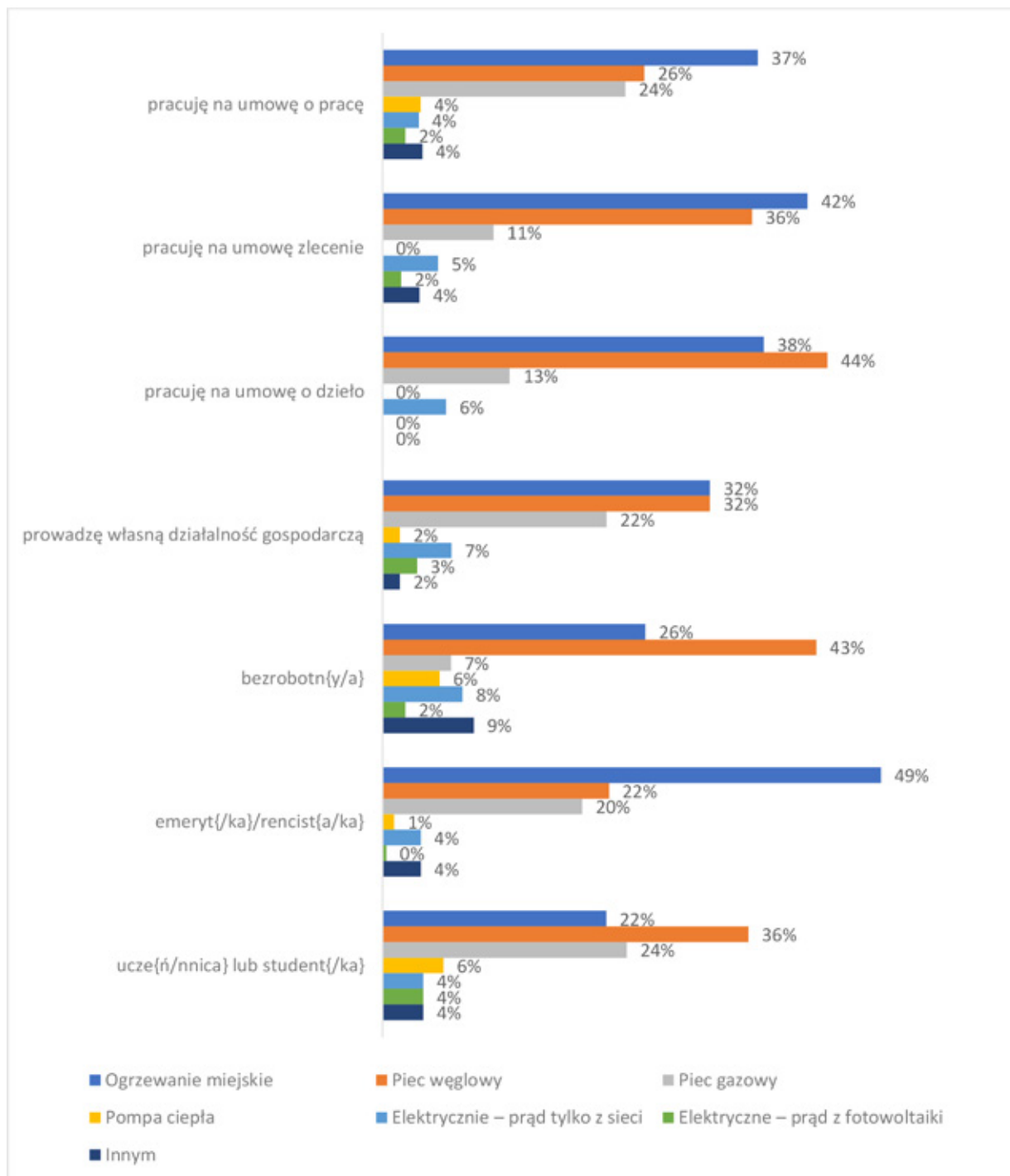
W zależności od wielkości miejscowości zamieszkania widać znaczne różnice w wyborze źródła ogrzewania (zob. rys.5). U mieszkańców średnich, dużych i wielkich miast dominuje ogrzewanie miejskie. Im większe jest miasto tym większy jest procentowy udział tego typu źródła ciepła. W miastach powyżej 500 tys. mieszkańców ogrzewanie miejskie wybrało 76% osób badanych, podczas gdy w małych miastach poniżej 20 tys. mieszkańców takie ogrzewanie posiada 29% respondentów. Najczęstszym źródłem ogrzewania na wsiach pozostają piece węglowe, których używanie zgłosiło 56% badanych. W małych miastach największy udział procentowy – 31% mają również piece węglowe. Z alternatywnych źródeł energii takich jak prąd z fotowoltaiki i pompy ciepła częściej korzystają mieszkańcy wsi. Udział tego typu ogrzewania w większych miejscowościach jest marginalny (zob. rys.5).

Rys.5. Rodzaj posiadanego ogrzewania w zależności od wielkości miejscowości zamieszkania respondentów

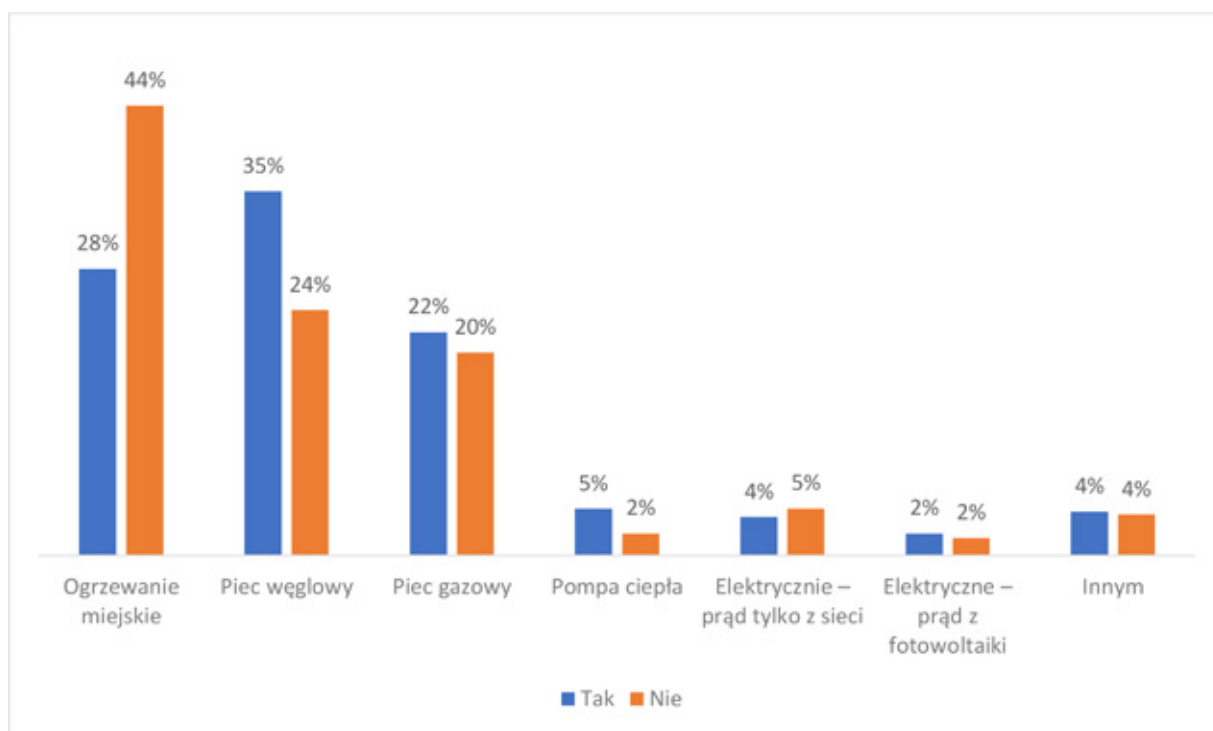

Ogrzewanie miejskie jest najbardziej popularne wśród emerytów, osób pracujących na umowę zlecenie i umowę o pracę (zob. rys.6). Prawie połowa badanych emerytów i rencistów posiada ogrzewanie miejskie. Wśród osób bezrobotnych 43% korzysta z pieców węglowych. Taki rodzaj ogrzewania wybrało również 44% osób pracujących na umowę o dzieło. Ponad 1/3 uczniów i studentów ogrzewa domy piecem węglowym. Nie widać znacznych różnic w wyborze alternatywnych źródeł energii w zależności od rodzaju podejmowanej pracy. Najrzadziej korzystają z nich emeryci i renciści oraz osoby pracujące na umowę o dzieło. Żadna z osób pracujących na umowę zlecenie nie posiadała pompy ciepła (zob. rys.6).

Rys.6. Rodzaj posiadanego ogrzewania w zależności od rodzaju podejmowanej przez respondentów pracy

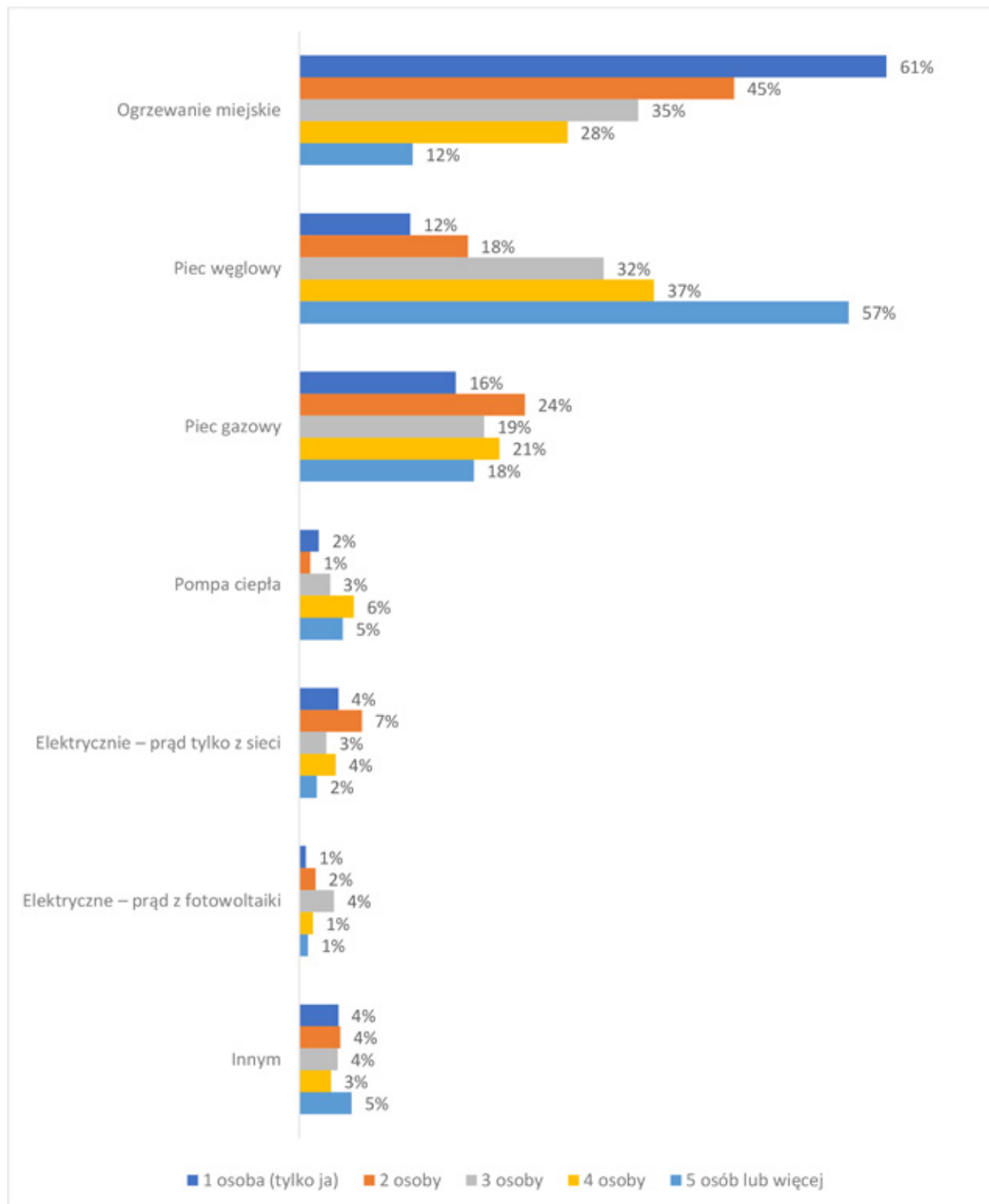
Rys.7. Rodzaj posiadanego ogrzewania w zależności od posiadania dzieci do 18 roku życia

Osoby nie mieszkające z dziećmi do 18 roku życia zdecydowanie częściej posiadają ogrzewanie miejskie niż osoby z dziećmi (zob. rys.7). 44% badanych bez dzieci i 28% z dziećmi w gospodarstwie domowym zgłasza ogrzewanie miejskie. Z pieców węglowych, gazowych i pomp ciepła korzystają respondenci z potomstwem. Duża różnica jest w przypadku pieców węglowych, które używa 35% badanych z dziećmi i 24% bez. Nie widać znacznych różnic wśród osób posiadających ogrzewanie elektryczne (zob. rys.7).

Ogrzewanie miejskie jest najczęściej wybierane przez osoby mieszkające samotnie – 61% badanych prowadzących samodzielnie gospodarstwo domowe korzysta z tego typu ogrzewania (zob. rys.8). Te osoby najrzadziej korzystają z pieców węglowych. Im większa rodzina tym częściej ogrzewa się domy węglem. W domostwach powyżej 5 osób ponad połowa – 57% badanych posiada piec. Z kolei im mniej domowników tym częściej zgłaszano ogrzewanie miejskie. Pompy ciepła są najpopularniejsze wśród badanych mieszkających w 4 osobowych domostwach – 6%. 4% posiadaczy fotowoltaiki tworzy gospodarstwo 3 osobowe (zob. rys.8).

Rys. 8. Rodzaj posiadanego ogrzewania w zależności od ilości domowników w gospodarstwie domowym respondenta

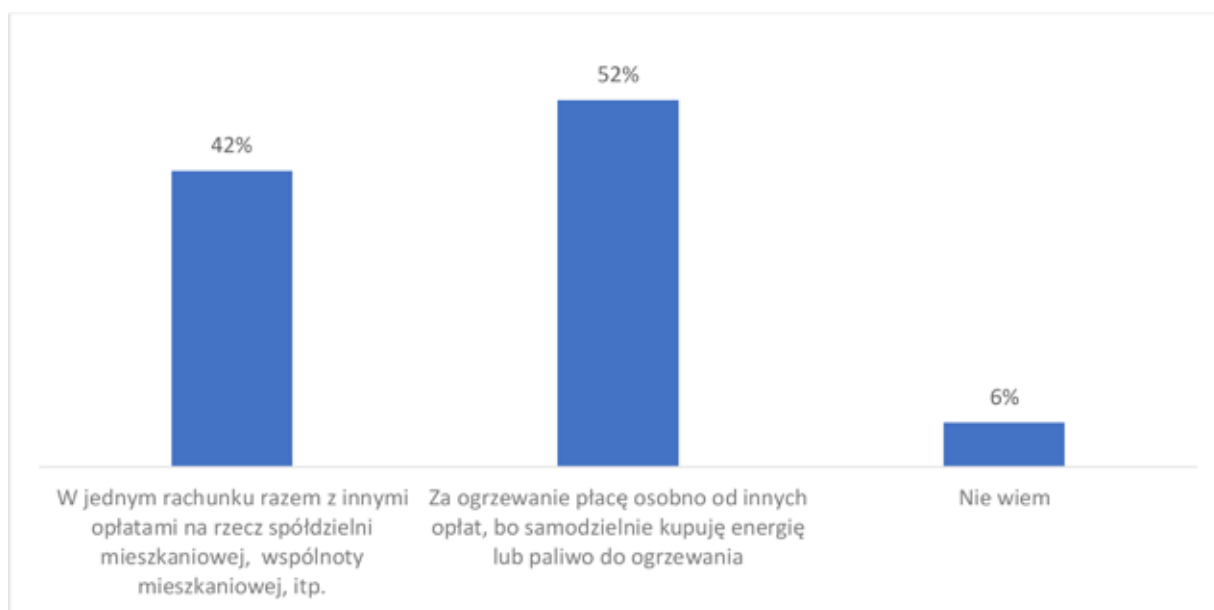

Sposób opłacania ogrzewania w mieszkaniu lub domu respondentów

Jedną z kluczowych determinant podejmowania decyzji dotyczących bezpieczeństwa energetycznego gospodarstw domowych jest sposób opłacania rachunków za ogrzewanie mieszkania czy domu. Projektując badanie wychodzi się z założenia, że bezpośrednie opłacanie rachunków za ogrzewanie, tzn. samodzielne kupowanie energii lub paliwa służącego do ogrzewania powoduje przeciętnie większą świadomość odnośnie do kosztów energii. Powoduje też, że mamy większe możliwości reagowania na wzrost tych kosztów. Jedną z takich możliwości jest decyzja odnośnie potencjalnych inwestycji mających na celu wykorzystanie technologii pozwalających zmniejszyć koszty ogrzewania.

Respondenci, którzy opłacają koszty ogrzewania w jednym rachunku, wraz z innymi opłatami na rzecz spółdzielni czy wspólnoty mieszkaniowej często nie mają świadomości co generuje wzrost tzw. opłat czynszowych. Mają też zmniejszone możliwości reagowania na wzrost kosztów ogrzewania. To spółdzielnia bowiem jest odpowiedzialna za dostarczenie ciepła do lokali. Decyzje odnośnie do ewentualnych inwestycji modernizacyjnych zapadają zatem na wyższym szczeblu i są znacznie bardziej kosztowne.

Rys. 9. Sposób opłacania ogrzewania przez respondentów

Rys. 10. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na płeć respondentów

Nie widać znacznych różnic w sposobie opłacania ogrzewania w podziale na płeć. Procentowo są to porównywalne wielkości (zob. rys.10). Wśród osób płacących za ogrzewanie w jednym rachunku nieznacznie przeważają mężczyźni – 43% na 41% kobiet. Osobnych opłat na rzecz ogrzewania częściej dokonują kobiety – 53% respondentek na 51% badanych mężczyzn.

Rys. 11. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na wykształcenie

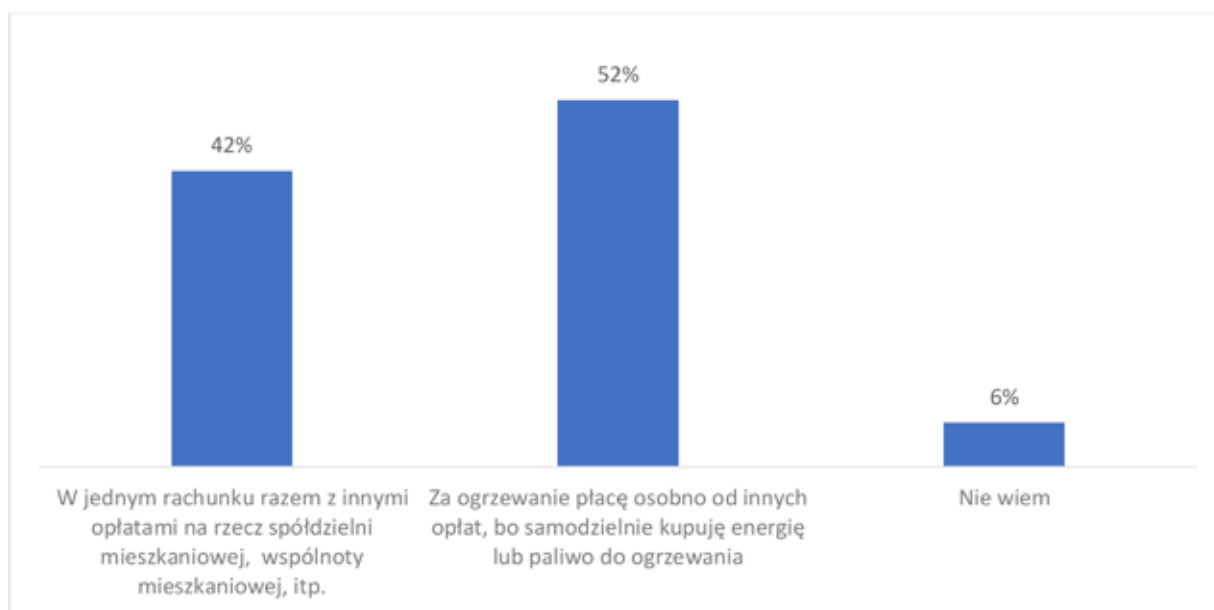

Sposób opłacania ogrzewania w mieszkaniu lub domu respondentów

Jedną z kluczowych determinant podejmowania decyzji dotyczących bezpieczeństwa energetycznego gospodarstw domowych jest sposób opłacania rachunków za ogrzewanie mieszkania czy domu. Projektując badanie wychodzi się z założenia, że bezpośrednie opłacanie rachunków za ogrzewanie, tzn. samodzielne kupowanie energii lub paliwa służącego do ogrzewania powoduje przeciętnie większą świadomość odnośnie do kosztów energii. Powoduje też, że mamy większe możliwości reagowania na wzrost tych kosztów. Jedną z takich możliwości jest decyzja odnośnie potencjalnych inwestycji mających na celu wykorzystanie technologii pozwalających zmniejszyć koszty ogrzewania.

Respondenci, którzy opłacają koszty ogrzewania w jednym rachunku, wraz z innymi opłatami na rzecz spółdzielni czy wspólnoty mieszkaniowej często nie mają świadomości co generuje wzrost tzw. opłat czynszowych. Mają też zmniejszone możliwości reagowania na wzrost kosztów ogrzewania. To spółdzielnia bowiem jest odpowiedzialna za dostarczenie ciepła do lokali. Decyzje odnośnie do ewentualnych inwestycji modernizacyjnych zapadają zatem na wyższym szczeblu i są znacznie bardziej kosztowne.

Rys. 9. Sposób opłacania ogrzewania przez respondentów

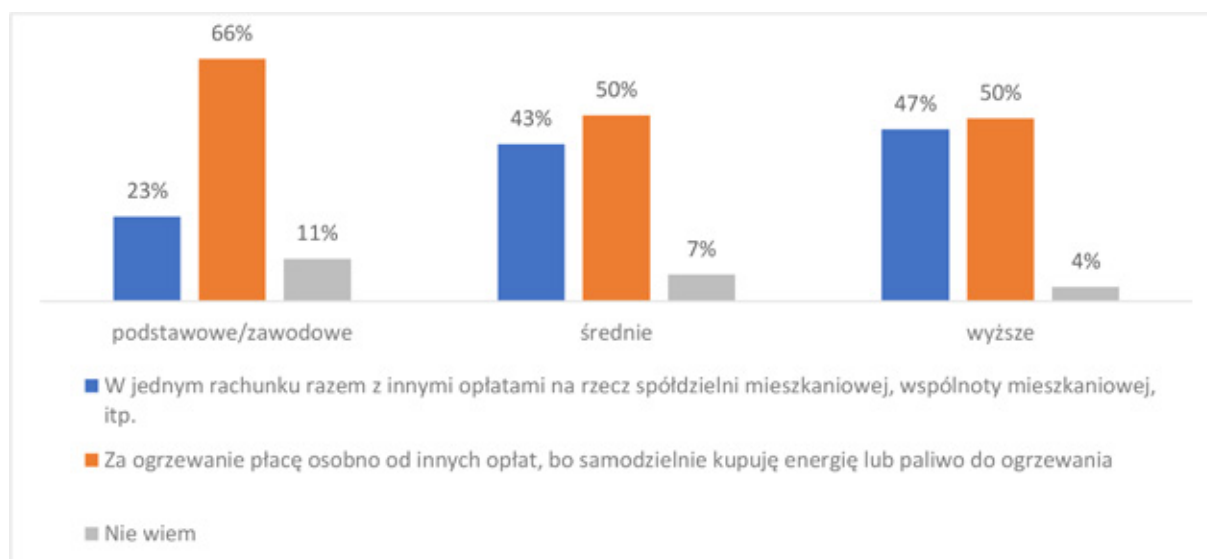

Rys. 10. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na płeć respondentów

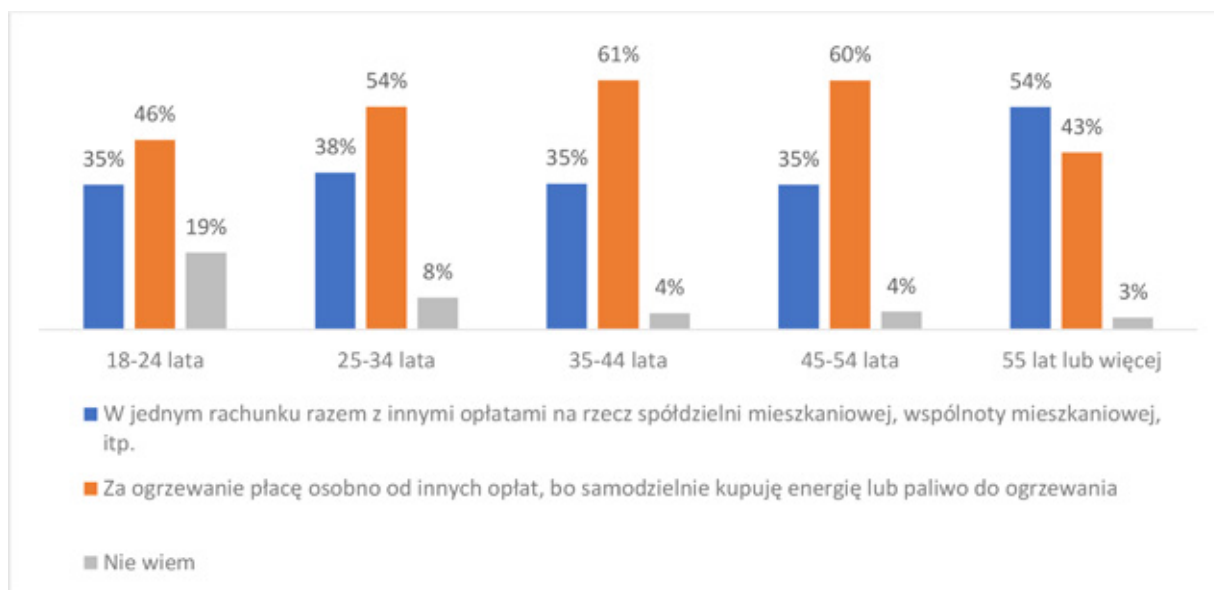
Nie widać znacznych różnic w sposobie opłacania ogrzewania w podziale na płeć. Procentowo są to porównywalne wielkości (zob. rys.10). Wśród osób płacących za ogrzewanie w jednym rachunku nieznacznie przeważają mężczyźni – 43% na 41% kobiet. Osobnych opłat na rzecz ogrzewania częściej dokonują kobiety – 53% respondentek na 51% badanych mężczyzn.

Rys. 11. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na wykształcenie

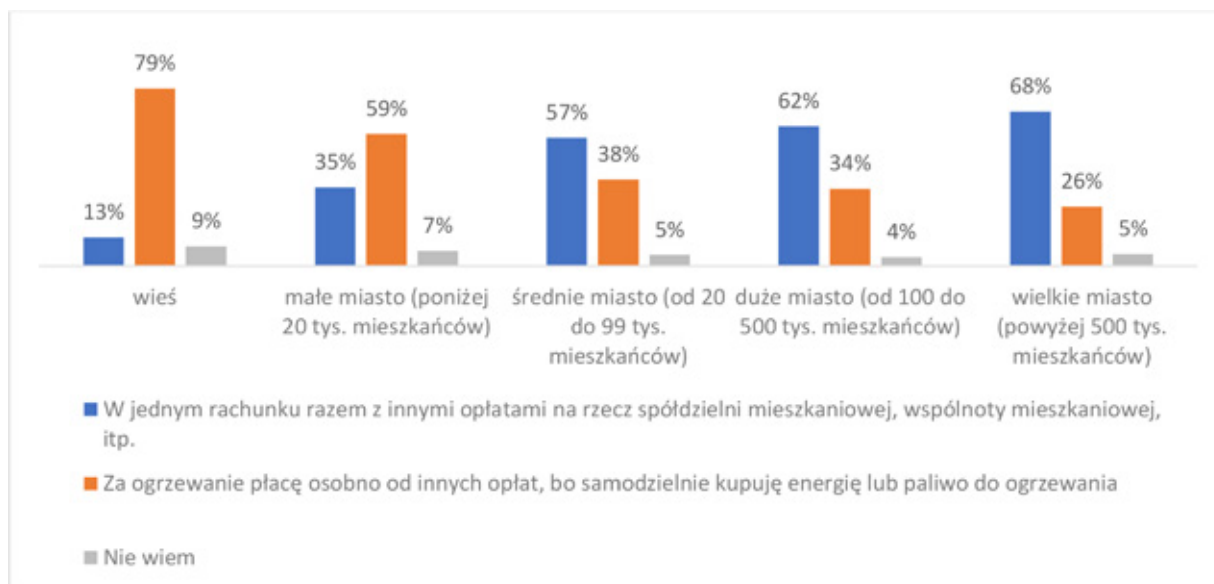
Również w przypadku podziału na wykształcenie respondentów nie widać znaczących różnic (zob. rys.11). W każdej grupie najczęściej respondenci płacą za ogrzewanie osobno. Największa różnica widoczna jest u osób z wykształceniem podstawowym. 66% badanych w tej grupie płaci osobno za ogrzewanie, a 23% w jednym rachunku. Respondenci z podstawowym wykształceniem często -11% nie wiedzą w jaki sposób opłacają ogrzewanie. Tylko 4% badanych z wyższym wykształceniem nie zna tego sposobu.

Rys. 12. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na grupy wiekowe respondentów

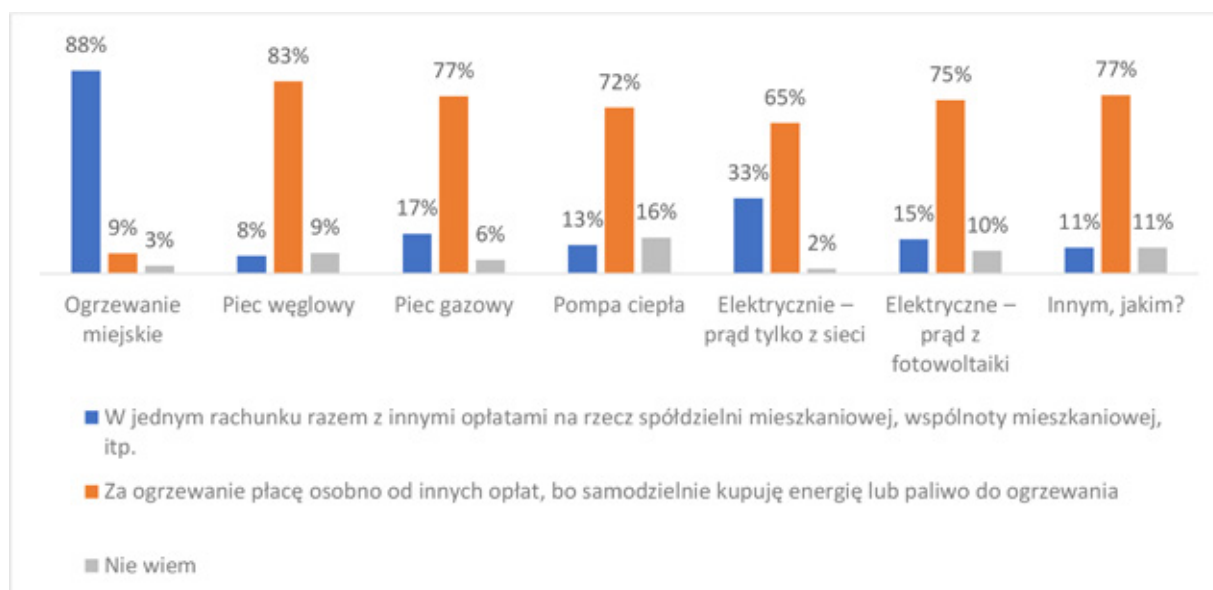
W większości grup wiekowych utrzymuje się podobna tendencja – większość badanych płaci za ogrzewanie osobno, a mniejsza część osób płaci za ciepło wraz z innymi rachunkami (zob. rys.12). Inaczej jest w przypadku seniorów powyżej 55 roku życia. Tutaj ponad połowa – 54% respondentów ma opłaty za ciepło wliczone w inne rachunki. Wraz z wiekiem spada odsetek osób, które nie wiedzą w jaki sposób opłacają rachunki. W najmłodszej grupie wiekowej tj. 18-24 lat 19% badanych nie umiało określić sposobu opłacania ogrzewania.

Rys. 13. Sposób opłacania ogrzewania w podziale na wielkość miejscowości zamieszkania respondentów

Sposób opłacania ogrzewania zmienia się wraz z wielkością miejsca zamieszkania (zob. rys.13). Zdecydowana większość – 79% mieszkańców wsi samodzielnie kupuje energię do ogrzewania. W małych miastach również dominuje osobne opłacanie ogrzewania, chociaż procentowo jest to mniejsza wartość niż w przypadku wsi. 59% respondentów mieszkających w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców dokonuje osobnych opłat na rzecz ogrzewania. Proporcje odwracają się wraz ze wzrostem miejscowości zamieszkania. Im większe miasto tym ludzie częściej płacą za ciepło w jednym rachunku. Badani z wielkich miast powyżej 500 tys. w 68% mają wliczone opłaty za ciepło do innych rachunków (zob. rys.13).

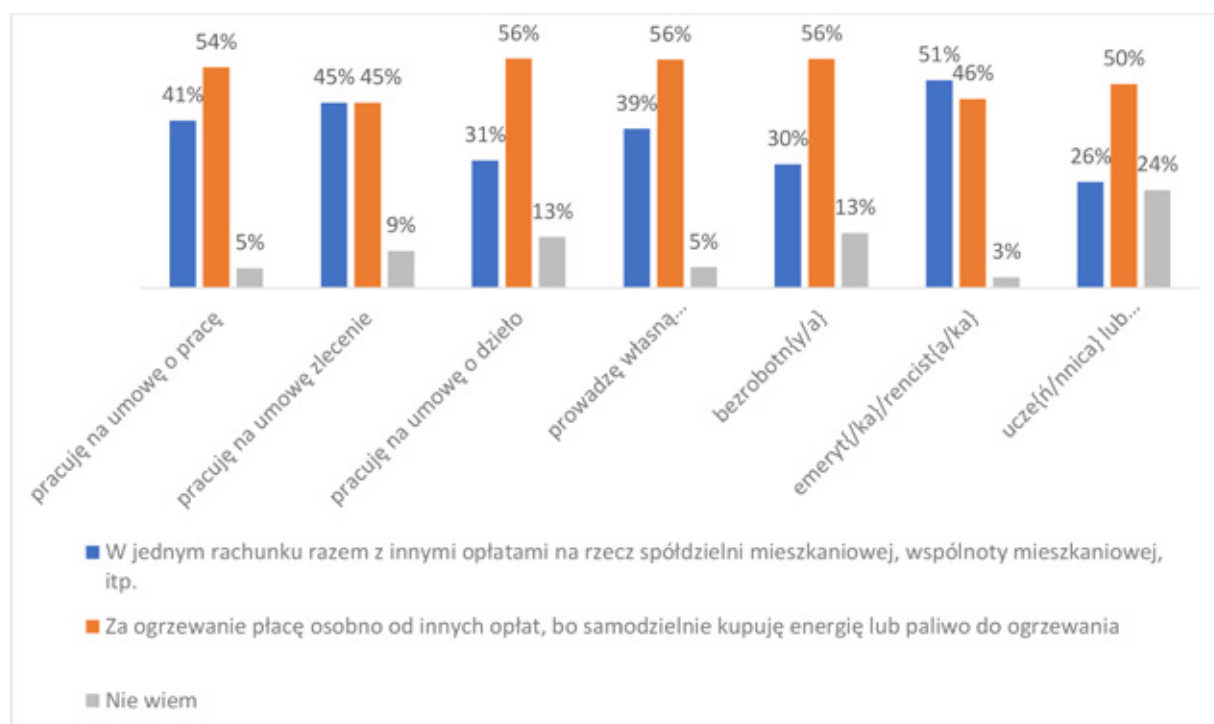
Rys. 14. Sposób opłacania ogrzewania w zależności od posiadanego przez respondentów źródła ogrzewania

Sposób opłacania ogrzewania w zależności od posiadanego źródła ogrzewania jest dość oczywisty (zob. rys.14). 88% osób posiadających ogrzewanie miejskie opłaca jeden rachunek za wszystkie media. W pozostałych sposobach ogrzewania znacznie dominuje osobna opłata za ciepło. Różnicę widać w przypadku elektrycznego ogrzewania prądem z sieci. Tutaj 33% respondentów dokonuje opłaty razem, a 65% osobno z innymi rachunkami. Posiadacze alternatywnych źródeł energii częściej kupują samodzielnie energię, chociaż w tych grupach jest dość wysoki odsetek osób, które nie wiedzą jak opłacają ciepło w domostwie.

Status zawodowy nie wpływa z znacznym stopniem na sposób opłacania ogrzewania (zob. rys.15). Większość grup częściej płaci za ogrzewanie osobno. Wyjątkiem są emeryci i renciści, którzy w 51% przypadków dokonują opłat w jednym rachunku. Wśród uczniów i studentów jest największy odsetek osób, które nie wiedzą w jaki sposób płacą za ogrzewanie. U respondentów pracujących na umowę zlecenie procentowe wartości samodzielnej opłaty i łączenia opłat są takie same – wynoszą po 45%.

Rys. 15. Sposób opłacania ogrzewania w zależności od statusu zawodowego respondenta

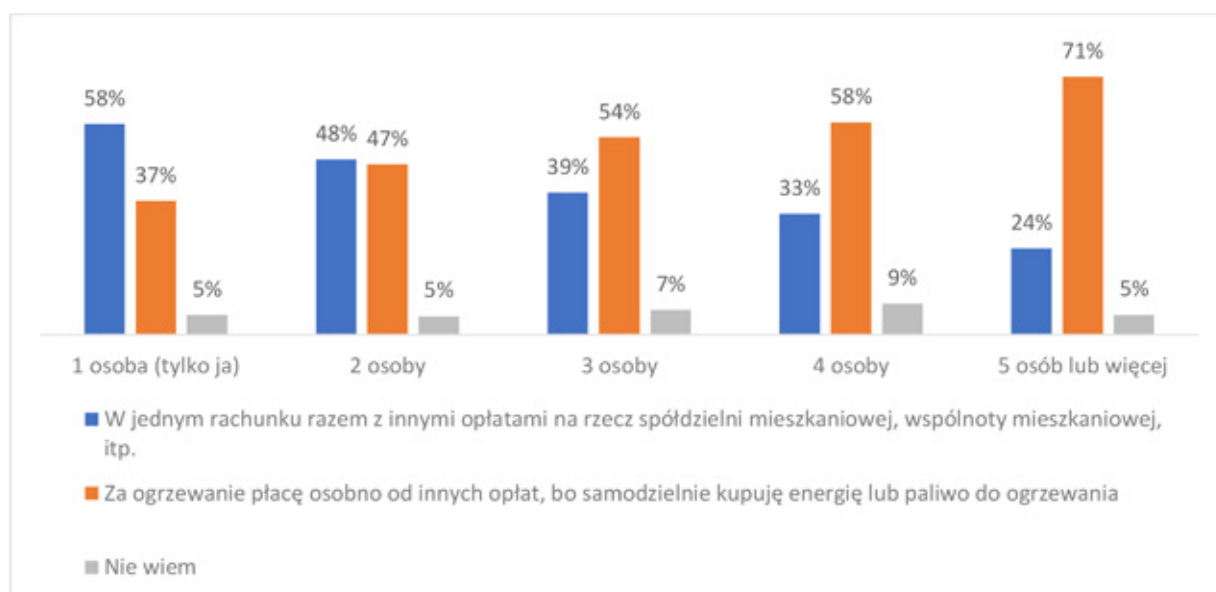

Rys. 16. Sposób opłaty za ogrzewanie w zależności od posiadania w domostwie osób do 18 roku życia

Osoby posiadające potomstwo bądź mieszkające z małoletnimi rzadziej płacą za ogrzewanie w jednym rachunku (zob. rys.16). Na 61% osób płacących osobno przypada 35% osób płacących jeden rachunek. Badani bez dzieci również częściej dokonują opłat samodzielnie, chociaż w tym przypadku procentowe różnice są niewielkie. 47% osób płaci osobno, a 45% razem z innymi rachunkami. 8% respondentów bez dzieci nie wie w jaki sposób dokonuje opłat, podczas gdy u osób z potomstwem odsetek ten wynosi 4%.

Rys. 17. Sposób opłaty za ogrzewanie w zależności od ilości domowników w gospodarstwie domowym respondenta

Wraz ze wzrostem ilości domowników można zauważyć tendencję wzrostową do wykonywania osobnych płać za ogrzewanie (zob. rys.17). 71% osób, które mieszkają w 5 lub więcej osób samodzielnie kupuje energię. W domostwach jednoosobowych 58% badanych płaci wspólny rachunek. W przypadku gdy dwie osoby mieszkają ze sobą procenty są porównywalne: 48% badanych opłaca jeden rachunek, a 47% dokonuje osobnych zakupów energii.

Podsumowanie

Podsumowując pierwszą część raportu należy zaznaczyć, że ponad 33% respondentów zamieszkuje obszary wiejskie. Co się z tym wiąże mamy tutaj największe problemy ze strukturą źródeł ciepła, służących do ogrzewania mieszkań czy domów respondentów. Dokładniej mówiąc większość respondentów zamieszkujących obszary wiejskie (56%) ogrzewa swoje gospodarstwa piecem węglowym.

Jednocześnie należy stwierdzić, że stosunkowo niewielki odsetek respondentów ogrzewa swoje domostwa źródłem ogrzewania, które można uznać za „nowoczesne” czy „odnawialne”. Zaskakująco mały jest na przykład udział fotowoltaiki w źródłach ogrzewania choć można domniemywać, że osoby które jako źródło podały pompę ciepła również można zaliczyć w większości do posiadających fotowoltaikę.

Idąc tym tropem należy stwierdzić, że najwyższe tempo modernizacji źródeł ciepła istnieje na obszarach wiejskich. Prawdopodobne jest, że około 7% domostw z obszarów wiejskich jest wyposażonych w odnawialne źródła energii.

Duży odsetek gospodarstw domowych ogrzewanych jest także gazem. Z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego jest to również istotny problem, bowiem Polska nie posiada wystarczających zasobów gazu.

Widać też, że osoby z wyższym wykształceniem są bardziej skłonne do modernizacji swoich źródeł ciepła, być może jest to związane z ich lepszym statusem majątkowym.

Dziękujemy

Green
Poland Tech

www.greenpoland.tech

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego ze środków Programu
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
NOWEFIO na lata 2021-2030

NOWE
FIO

RAPORT

Z BADANIA OPINII PUBLICZNEJ
DOTYCZĄCEGO POSTAW POLAKÓW
WOBEC BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO
I KOSZTÓW ENERGII